

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกยางพาราของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้โครงการศึกษาเทคโนโลยีในการผลิตยางพาราของเกษตรกรในพื้นที่ปลูกยางพาราใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเทคโนโลยีการปลูกยางพาราของเกษตรกรตัวอย่าง เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตยางพาราของเกษตรกรและเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปลูกยางพาราของเกษตรกร โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 106 ราย ในอำเภอเชียงดาว และอำเภอฝาง ในจังหวัดเชียงใหม่ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกยางพาราของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบจำลองโทบิตซึ่งสรุปผลการศึกษาดังนี้

6.1.1 การศึกษาด้านลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

ผลการศึกษาพบว่าตัวอย่าง เพศชาย ร้อยละ 80 ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 42 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา ร้อยละ 52 มีประสบการณ์การทำงานยางพารา ระหว่าง 6-10 ปี ร้อยละ 66 ส่วนใหญ่ใช้ทุนตัวเองปลูกยางพารา ร้อยละ 66 มีรายได้ 10,001 – 50,000 บาท/ปี ร้อยละ 38 เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกของเครือข่ายสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ร้อยละ 70 การปลูกยางพาราในขนาดพื้นที่แปลงขนาดเล็ก 1-10 ไร่ เป็นเกษตรกรที่มีประสบการณ์น้อยเป็นพื้นที่แหล่งปลูกยางใหม่ ใช้แรงงานในครอบครัวตนเองแต่จำนวนแรงงานไม่มาก จากผลการศึกษาดังกล่าว ทำให้ทราบถึงลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราเป็นเกษตรกรรายย่อย ปลูกยางพาราเพื่อเลี้ยงชีพที่เป็นการประกอบอาชีพทางการเกษตรที่มั่นคง สร้างรายได้อย่างต่อเนื่องให้เศรษฐกิจครอบครัวแบบพออยู่พอกินการจะเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรจะต้องดำเนินการรวมกลุ่ม พัฒนาความรู้ในการเพิ่มผลผลิตและคุณภาพ

6.1.2 ผลการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตยางพาราของเกษตรกร

ผลการศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตยางพาราของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่าเทคโนโลยีที่เกษตรกรนำไปปฏิบัติได้แก่ ด้านการเลือกพันธุ์ยาง ด้านการกำหนดระยะปลูก ด้านการใส่ปุ๋ยตามอายุของต้นยาง การกำหนดขนาดหลุม การใส่ปุ๋ยอย่างน้อย 2 ครั้งในช่วงต้นและปลายฤดูฝน และการกรีดยางพาราตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่

เทคโนโลยีที่เกษตรกรไม่ปฏิบัติตามนั้นได้แก่ การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การไถพื้นที่ปลูก การผสมปุ๋ยเคมีใช้เองและการใส่สารป้องกันเชื้อราหลังการตัดแต่งกิ่ง

ส่วนภาพรวมของระดับการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกยางพาราของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีดังนี้

การยอมรับเทคโนโลยีด้านการใส่ปุ๋ยปีละ 2 ครั้ง ช่วงต้นฝนและปลายฝนค่าเฉลี่ย 4.50 ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่มากที่สุด รองลงมาคือการยอมรับเทคโนโลยีระดับมากด้านการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมปุ๋ยเคมีค่าเฉลี่ย 4.20 การใส่ปุ๋ยตามอายุต้นยางและการกรีดยางตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ค่าเฉลี่ย 4.15 การเลือกพันธุ์ปลูกเหมาะสมกับพื้นที่ค่าเฉลี่ย 4.02 กำหนดขนาดหลุมปลูกตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ค่าเฉลี่ย 3.90

การยอมรับเทคโนโลยีระดับปานกลางได้แก่ การตัดแต่งกิ่งตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ค่าเฉลี่ย 3.15 การขอคำแนะนำจากผู้มีความรู้และเจ้าหน้าที่เมื่อเกิดโรคค่าเฉลี่ย 2.75

การยอมรับเทคโนโลยีอยู่ในระดับน้อยได้แก่ ด้านการผสมปุ๋ยใช้เองค่าเฉลี่ย 2.18 การกำจัดวัชพืชในสวนยางก่อนเข้าฤดูแล้งค่าเฉลี่ย 2.16 และการไถพื้นที่อย่างน้อย 2 ครั้งก่อนปลูก ค่าเฉลี่ย 1.82

การยอมรับเทคโนโลยีระดับน้อยที่สุดได้แก่ การกำจัดวัชพืชด้วยวิธีกล ค่าเฉลี่ย 1.34 การใช้สารเคมีทุกครั้งเมื่อพบการระบาดของโรค แมลง ค่าเฉลี่ย 1.18 การใช้สารป้องกันเชื้อราทาผลหลังการตัดแต่งกิ่งค่าเฉลี่ย 1.18 และการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินค่าเฉลี่ย 0.19 ผลการศึกษาดังกล่าวทำให้ทราบว่าเกษตรกรผู้ปลูกยางพารามีการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกยางพาราในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 หากมีแนะนำเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายในด้านเทคโนโลยีที่ปฏิบัติน้อยที่สุดเช่น การผสมปุ๋ยใช้เองของเกษตรกรต้องมีความรู้ในการเก็บตัวอย่างดิน การส่งดินเข้าห้องปฏิบัติการเพื่อวิเคราะห์ซึ่งเป็นของหน่วยงานราชการ การยอมรับเทคโนโลยีของเกษตรกรต้องมาจากความรู้และการปฏิบัติจริงจะต้องดำเนินการปรับกระบวนการทันสมัยของเกษตรกรให้ดำเนินการผลิตเพื่อเน้นด้านคุณภาพ มีการรวมกลุ่มการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ศึกษาดูงานกระบวนการผลิตจากแหล่งปลูกเดิมนำมาประยุกต์ใช้ เกษตรกรก็จะเกิดความรู้ความเข้าใจในวิธีการขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติที่ถูกต้องต่อไป

ผลการศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตยางพาราของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนจากการปฏิบัติตามเทคโนโลยีการปลูกยางพาราสูงสุดเท่ากับ 99.22 คะแนนเกษตรกรดังกล่าวมีบุคลิกลักษณะและข้อมูลพื้นฐานดังนี้เป็นเพศชายอายุ 27 ปีการศึกษาสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา มีรายได้ระหว่าง 100,001 – มากกว่า บาท/ปี นอกจากนั้นยังขยันใฝ่หาความรู้จากการเข้ารับการอบรมเรื่องการปลูกยางพาราจากเจ้าหน้าที่ของรัฐจำนวน 6 ครั้ง รวมถึงการไปศึกษาดูงานจากเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ จำนวน 3 ครั้ง เพื่อนำมาปฏิบัติในสวนยางของตัวเอง มีประสบการณ์ในการปลูกยางพารา 5 ปี และมีพื้นที่การปลูกยางพาราจำนวน 200 ไร่ ส่วนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนน้อยที่สุดได้แก่ 24.44 คะแนนเป็นเพศชาย อายุ 56 ปี การศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา มีรายได้ระหว่าง 100,001 – มากกว่า บาท/ปี มีประสบการณ์ในการปลูกยางพาราน้อยกว่า 5 ปี ได้รับการอบรมจากกรมวิชาการเกษตรและสำนักงานส่งเสริมการทำสวนยาง จำนวน 1 ครั้ง และไม่ได้ไปศึกษาดูงานจากเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ มีพื้นที่ปลูกยางพาราจำนวน 5 ไร่

6.1.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตยางพาราของเกษตรกร

การศึกษาผลของตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของเกษตรกร โดยใช้แบบจำลองทอบิต (tobit model) ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกยางพาราของเกษตรกรได้แก่ อายุ (AGE) การศึกษาที่ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป (EDU) ประสบการณ์การปลูกยางพาราตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป (EXP) และพื้นที่ปลูกยางพารา AREA

6.1.4 ปัญหา อุปสรรค ในการปลูกยางพาราของเกษตรกร

การศึกษาเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค การปลูกยางพาราของเกษตรกร เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ เกษตรกรไม่มีความรู้ด้านระบบการกรีดยาง คิดเป็นร้อยละ 51 ปัญหาปุ๋ยราคาแพงคิดเป็นร้อยละ 37 และ และพันธุ์ยางไม่มีคุณภาพคิดเป็นร้อยละ 54 ปัญหาอื่นๆ ได้แก่ ขาดแรงงานในการปลูกยางพารา ไม่มีความรู้การป้องกันกำจัดโรคยางพารา คิดเป็นร้อยละ 36.8 และประเด็นปัญหาอุปสรรคการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชส่วนใหญ่เป็นด้านอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 63.2

6.2 ข้อเสนอแนะ

6.2.1 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. การศึกษากลุ่มเกษตรกรที่มีอายุน้อยจะมีความตื่นตัวและสนใจในการรับรู้ข้อมูลด้านเทคโนโลยีได้ดีกว่ากลุ่มเกษตรกรที่มีอายุมาก ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมสนับสนุนเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราที่มีอายุน้อย ในการสร้างเครือข่ายเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ในการปลูกยางพารา ให้แก่กลุ่มเกษตรกรที่มีความสนใจ

2. การศึกษาเกษตรกรที่มีอายุมากจะยอมรับและปฏิบัติตามเทคโนโลยีในการปลูกยางพาราอยู่ในระดับน้อย ซึ่งเป็นกลุ่มเกษตรกรที่ยังปลูกยางพาราอยู่มาก ถ้าขาดการดูแลอย่างใกล้ชิดจะส่งผลให้เกษตรกรกลุ่มนี้เกิดปัญหาด้านการผลิตยางพาราซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผลผลิตในอนาคต ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้าไปให้ความรู้ความเข้าใจในการปลูกยางพาราและการดูแลสวนยางของเกษตรกรอย่างใกล้ชิด อาทิ จัดอบรมให้ความรู้และจัดศึกษาดูงานจากเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ ด้านการปลูกยางพาราอย่างต่อเนื่องและประเมินผลในแต่ละครั้งเพื่อทราบว่าเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้นหรือน้อยลงเพื่อหาแนวทางพัฒนาเกษตรกรกลุ่มนี้ต่อไป

3. การศึกษาเกษตรกรที่ขาดความชำนาญหรือมีประสบการณ์ในการปลูกยางพาราอยู่ในระดับน้อยนั้นส่งผลให้เกษตรกรในกลุ่มนี้ปฏิบัติตามเทคโนโลยีไม่ครบถ้วน ดังนั้นทางหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้าไปส่งเสริมสนับสนุนด้านจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและศึกษาดูงานจากเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ เพื่อให้เกษตรกรในกลุ่มนี้ได้ฝึกปฏิบัติและเกิดความรู้ความเข้าใจเพื่อนำความรู้มาปฏิบัติต่อไป

4. การพัฒนาองค์ความรู้ ด้านวิชาการ การผลิตยางพาราในพื้นที่ที่เหมาะสม โดยการจัดเวทีเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ผลิตยางพาราเพื่อใช้เป็นองค์ความรู้ที่ดีและเหมาะสมและนำไปถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรต่อไป

5. การศึกษาควรดำเนินการพัฒนาความรู้ ทักษะ การผลิตยางพาราให้แก่เกษตรกร เนื่องจากเป็นเกษตรกรรายใหม่ แหล่งปลูกยางพาราพื้นที่ใหม่ โดยการอบรมศึกษาดูงาน และการศึกษาปฏิบัติจริงในพื้นที่ เพื่อให้เกษตรกรเป็น smart farmer ด้านยางพารา และสร้างกลุ่มผู้ปลูกยางที่ประสบความสำเร็จเพื่อให้เกษตรกรในกลุ่มที่ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการปลูกยางได้เข้าไปเรียนรู้

6. การศึกษาเกษตรกร ไม่ยอมรับเทคโนโลยีในด้านการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินซึ่งถือว่าเป็นวิธีที่ยั่งยืนในการปฏิบัติ และปุ๋ยมีราคาแพง ก่อให้เกิดต้นทุนในการปลูกยางพาราสูง ดังนั้นควรมีการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในการซื้อปัจจัยการผลิต เพื่อช่วยลดต้นทุนต่อหน่วย ส่วนทางภาครัฐควรมีการให้ความรู้แก่เกษตรกร เรื่องการวิเคราะห์ค่าดินเพื่อจะได้ทราบว่าลักษณะดินที่ปลูกยางพาราขาดธาตุอาหารอะไรเพื่อนำไปสู่การผสมปุ๋ยให้ครบตามสูตรที่พืชต้องการ

7. การศึกษาเกษตรกรไม่มีการกำจัดวัชพืชโดยวิธีกล ส่งผลให้มีการใช้สารเคมี ในการกำจัดวัชพืชในแปลงยางพารามากและส่งผลเสียต่อ ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ควรมีการให้ความรู้แก่เกษตรกร ในการลดการใช้สารเคมีโดยวิธีการใช้วิธีกล อาทิ การใช้เครื่องตัดหญ้า หรือการปลูกพืชร่วมพืชแซมระหว่างแปลงยางพารา อาทิการปลูกพืชตระกูลถั่ว เพื่อช่วยในการปรับปรุงบำรุงดินและรักษาความชื้นของหน้าดินไว้ด้วย

8. การศึกษาเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการไถพื้นที่เพื่อเตรียมดินเนื่องจากพื้นที่ปลูกส่วนใหญ่ลาดชันทำให้ลำบากต่อการปฏิบัติ ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐควรเข้าไปให้ความรู้แก่เกษตรกรในกลุ่มนี้ เรื่องการเตรียมพื้นที่ในลักษณะพื้นที่ลาดชัน อาทิ แนะนำการปลูกสำหรับพื้นที่ลาดเอียงที่มากกว่า 15 องศาต้องวางแผนปลูกตามขั้นบันได

6.2.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลผลิตของเกษตรกรที่ใช้เทคโนโลยีในการปลูกยางพารา กับเกษตรกรที่ไม่ได้ใช้เทคโนโลยีการปลูกยางพารา เพื่อทราบข้อมูลเชิงคุณภาพ และปริมาณเพื่อให้เกษตรกรทราบถึงความแตกต่าง และนำไปสู่การยอมรับและปฏิบัติได้

2. ในการศึกษาครั้งนี้ไม่ได้ศึกษาด้านการตลาด และด้านผลตอบแทนต่อการลงทุนในการใช้เทคโนโลยีในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาด้านการตลาดและผลตอบแทนต่อการลงทุนเพื่อให้เกษตรกรที่ปลูกยางพาราและสนใจที่จะปลูกยางพารา เกิดการปรับเปลี่ยนการผลิตและมีการยอมรับเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved